

แนวทางการทบทวนวรรณกรรมสำหรับ งานวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา A Guide to Writing the Thesis Literature Review for Graduate Studies

ดร.ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี
Chaiyaset.p@rmutp.ac.th
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทคัดย่อ

การทบทวนวรรณกรรมเป็นหัวใจสำคัญของการทำวิจัย วัตถุประสงค์ของการทบทวนวรรณกรรม คือ การสรุปงานวรรณกรรมที่ผ่านมามาจนถึงงานที่ทันสมัยที่สุดในสาขาวิชาที่ศึกษา จากการทบทวนงานที่ผ่านมาและงานปัจจุบันทำให้สามารถนำไปสู่การต่อยอดในการพัฒนางานวิจัยใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ในอนาคตได้ บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้แนวทางการทบทวนวรรณกรรมสำหรับงานวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา โดยนำเสนอเทคนิคและวิธีการที่สำคัญ รวมถึงเกณฑ์ที่ใช้สำหรับการประเมินการทบทวนวรรณกรรมที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การทบทวนวรรณกรรม การเขียนวิทยานิพนธ์ บัณฑิตศึกษา

Abstract

A review of literature is a vital key of conducting research. The purpose of a literature review is to summarize and synthesize the relevant previous studies to the state-of-the-art in order to develop new research perspectives and create new knowledge in a related field. The objective of this article aims to provide methods of writing a literature review for graduate level.

Keywords: Literature Review, Thesis Writing, Graduate Studies

บทนำ

การทบทวนงานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นหัวใจสำคัญของการทำวิจัย การทบทวนวรรณกรรมที่มีประสิทธิภาพช่วยสร้างพื้นฐานที่เข้มแข็งสำหรับการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ต่อยอดการพัฒนาทฤษฎี ปิดช่องว่างในส่วนของการงานที่มีมากเกินไป และเปิดพื้นที่ให้กับส่วนของการงานที่ยังคงมีความต้องการอยู่ (Webster & Watson, 2002) การทบทวนวรรณกรรมที่ไม่ถูกต้องเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาไม่สามารถพัฒนาวิทยานิพนธ์ไปสู่ความสำเร็จได้ เพราะถ้าการทบทวนวรรณกรรมมีข้อผิดพลาด งานวิทยานิพนธ์จะถูกมองว่ามีข้อผิดพลาดไปด้วย ทั้งนี้ นักวิจัยไม่สามารถทำงานวิจัยให้สำเร็จ ล่วงโดยปราศจากความเข้าใจในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่ทำการศึกษาได้ (Randolph, 2009) เพื่อสร้างความแน่ใจว่า นักวิจัยหรือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรมมากน้อยแค่ไหน ลองพิจารณาข้อคำถาม ดังตารางที่ 1 แล้วตอบคำถามว่าข้อความที่กล่าวในแต่ละข้อนั้น ถูก หรือ ผิด (The University of Sydney, 2010)

ตารางที่ 1 คำถามเกี่ยวกับความเข้าใจเรื่องการทบทวนวรรณกรรม

ข้อคำถาม	ถูก	ผิด
1. การทบทวนวรรณกรรมควรอ้างอิงวรรณกรรมหลักทั้งหมดในสาขาที่คุณศึกษา		
2. การทบทวนวรรณกรรมควรระบุความจำเป็นสำหรับการศึกษาค้างต่อไปทุกครั้ง		
3. คำถามการวิจัยมีความสำคัญต่อการกำหนดแนวทางการวิจัยสำหรับการทบทวนวรรณกรรม		
4. วรรณกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยไม่ควรนำมาใส่ในงานวิจัย		
5. รูปแบบการทบทวนวรรณกรรมตามมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับในวงกว้างมีเพียงแค่แบบเดียวเท่านั้น		

ที่มา: ปรับมาจาก The University of Sydney (2010)

ลองพิจารณาดูว่าจากคำถาม 5 ข้อนี้ท่านได้คะแนนเท่าไร? ถ้าท่านตอบ “ผิด” ในข้อ 1 และ 5 ได้ 1 คะแนน ถ้าท่านตอบ “ถูก” ในข้อ 2, 3, 4 ได้ 1 คะแนน ลองรวมดูคะแนนทั้งหมดเพื่อวิเคราะห์ว่าความเข้าใจของท่านเกี่ยวกับเรื่องการทบทวนวรรณกรรมมีมากน้อยเท่าใด

บทความนี้นำเสนอเนื้อหาครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการทบทวนวรรณกรรม โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนนำ ประกอบด้วยความหมายของการทบทวนวรรณกรรม ธรรมชาติและจุดมุ่งหมาย คุณลักษณะของการทบทวนวรรณกรรม และการประเมินที่มาของแหล่งข้อมูล ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วยขั้นตอนการพัฒนาการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งครอบคลุมเรื่องการพัฒนาแผนที่แนวคิดเพื่อการทบทวนวรรณกรรมและการใช้ตารางสังเคราะห์และส่วนท้าย ประกอบด้วย การประเมินการทบทวนวรรณกรรม ข้อผิดพลาดที่พบ และแนวทางการปรับแก้ไขการทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของการทบทวนวรรณกรรม

นักวิจัยรุ่นใหม่หรือบุคคลที่ขาดประสบการณ์ในการทำวิจัยอาจมองว่าการทบทวนวรรณกรรมเป็นเพียงการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเท่านั้น (Webster & Watson, 2002) ในความเป็นจริง การทบทวนวรรณกรรมไม่ใช่การรวบรวมงานของนักวิจัยหรือนักวิชาการท่านอื่นมาไว้ในงานของตน และไม่ใช้การนำเอางานวรรณกรรมทุกเรื่องในสาขานั้นที่ไม่เกี่ยวข้องกับหัวข้อหรือคำถามในการวิจัยมาใช้ในงานวิจัยของตน แต่การทบทวนวรรณกรรม คือ การจัดระบบหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผ่านการสังเคราะห์เพื่อนำไปสู่การพัฒนางานวิจัยครั้งต่อไป (The University of Sydney, 2010) นอกจากนี้

ยังมีนักวิชาการท่านอื่นให้ความหมายของการทบทวนวรรณกรรมว่า หมายถึง การค้นหาโดยตรงจากงานที่ได้รับการตีพิมพ์ ซึ่งรวมถึงวารสารที่ตีพิมพ์ตามเวลาที่กำหนด และหนังสือที่มีการกล่าวถึงทฤษฎีและแสดงผลการศึกษาเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ทำการศึกษา (Zikmund, Babin, Carr, & Griffin, 2010) จะเห็นได้ว่าการทบทวนวรรณกรรมเป็นเรื่องที่มากกว่าการรวบรวมงานจากเอกสารต่างๆ ดังที่ Hart (อ้างอิงใน, Levy & Ellis, 2006) ได้กล่าวว่า การทบทวนวรรณกรรมเป็นการใช้ความคิดที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมนั้น เพื่อสนับสนุนวิธีการที่เฉพาะสำหรับหัวข้อวิจัย การเลือกวิธีการวิจัย และแสดงให้เห็นว่างานวิจัยนี้ได้นำเสนอสิ่งใหม่ นอกจากนี้ Hart ยังกล่าวอีกด้วยว่าคุณภาพของการทบทวนวรรณกรรมหมายถึงความเหมาะสมทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึก มีความเข้มข้นและสม่ำเสมอ มีความชัดเจนและใช้คำที่กระชับ และมีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพ โดยสรุป การทบทวนวรรณกรรมเป็นการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานทางวิชาการที่ผ่านมาเพื่อใช้ในการพัฒนางานใหม่ โดยเนื้อหาของวรรณกรรมที่ทบทวนต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และคำถามของการวิจัย เมื่อทราบถึงนิยามของการทบทวนวรรณกรรมแล้ว ประเด็นสำคัญ คือ การตระหนักถึงธรรมชาติและจุดมุ่งหมายของการทบทวนวรรณกรรม

ธรรมชาติและจุดมุ่งหมายของการทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมได้มาจากการสกัดหรือกลั่นกรองวรรณกรรมที่มีอยู่แล้วในสาขาวิชาที่ผู้วิจัยทำการศึกษา ซึ่งวัตถุประสงค์ของการทบทวนวรรณกรรม คือ การสรุปงานวรรณกรรมที่ผ่านมาจนถึงงานที่ทันสมัยที่สุดในสาขาวิชาที่

ศึกษาจากการทบทวนงานที่ผ่านมาและงานปัจจุบัน ทำให้สามารถนำไปสู่การต่อยอดในการพัฒนางานวิจัยใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ในอนาคตได้ นอกจากนี้ การทบทวนวรรณกรรมมีความสำคัญหลายประการ เช่น เป็นการสนับสนุนความเป็นเอกลักษณ์ของหัวข้อการวิจัย คำถามและสมมติฐาน บ่งชี้วรรณกรรมที่งานวิจัยจะทำการสนับสนุนในสาขานั้น รวมทั้งแสดงอรรถาธิบายงานวิจัยภายในวรรณกรรมเหล่านั้น สร้างความเข้าใจของแนวคิดทางทฤษฎีและคำศัพท์เฉพาะทาง ส่งเสริมการสร้างบรรณานุกรมหรือการรวมแหล่งการค้นคว้าข้อมูลเพื่อการใช้ประโยชน์ในงานวิจัยอื่นๆ แนะนำวิธีการทางการวิจัยที่อาจเป็นประโยชน์ และสนับสนุนเรื่องการวิเคราะห์และแปลผลของการวิจัย เป็นต้น (Rowley & Slack, 2004)

นอกจากนี้ การทบทวนวรรณกรรมเป็นการแสดงให้เห็นถึงความรู้ของนักวิจัยหรือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ตนกำลังศึกษา ซึ่งรวมถึงนิยามศัพท์ ทฤษฎี ตัวแปรหลักและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น และวิธีการและประวัติความเป็นมาในเรื่องที่ศึกษา นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่กล่าวในข้างต้น นักวิชาการบางท่านได้ให้เหตุผลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรมว่าสนับสนุนการกำหนดขอบเขตของปัญหาการวิจัย การค้นหาข้อคำถามใหม่ๆ ของการวิจัยในหัวข้อนั้น และหลีกเลี่ยงวิธีการทำวิจัยที่ไม่มีประโยชน์ และยังช่วยให้ได้รับวิธีการดำเนินการวิจัยที่ลึกซึ้ง สามารถระบุถึงข้อเสนอนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไปได้ และยังค้นหาข้อมูลสนับสนุนทฤษฎีหลักที่ใช้ในการพัฒนาการวิจัย แสดงให้เห็นความแตกต่างของสิ่งที่ได้ทำแล้วกับสิ่งที่ต้องทำในหัวข้อหรือสาขาที่ดำเนินการวิจัย ค้นหาตัวแปรที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ทำการวิจัย ช่วยสังเคราะห์และรับแนวคิดใหม่ ช่วยระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดและการปฏิบัติ สร้างบริบทของหัวข้อหรือปัญหาของการวิจัย หาเหตุผลสนับสนุนความสำคัญของปัญหา ช่วยเพิ่มเติมนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่ศึกษา ทำให้เข้าใจโครงสร้างของสาขาที่ศึกษา เชื่อมโยงแนวคิดและทฤษฎีไปสู่การประยุกต์ใช้ ระบุถึงวิธีการดำเนินการวิจัยหลักและเทคนิคการวิจัยที่ใช้ และช่วยกำหนดงานวิจัยในบริบทที่ผ่านมาเพื่อแสดงให้เห็นความคล้ายคลึงกันกับการพัฒนาที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้น (Randolph, 2009)

จุดมุ่งหมายที่สำคัญประการหนึ่งของการเขียนการทบทวนวรรณกรรมที่ไม่ได้กล่าวในข้างต้นก็คือ การทบทวนวรรณกรรมได้ให้กรอบสำหรับการเชื่อมโยงข้อค้นพบใหม่กับข้อค้นพบที่ผ่านมาในส่วนของกรอบทฤษฎี ถ้าไม่ได้มีการศึกษาสิ่งที่ปรากฏในงานวิจัยที่ผ่านมา คงเป็นเรื่องยากที่

จะระบุได้ว่างานวิจัยที่พัฒนาขึ้นมาใหม่มีความก้าวหน้าไปจากงานวิจัยที่ผ่านมาอย่างไร (Randolph, 2009) และ McKinney (2008) ได้กล่าวไว้ว่า การทบทวนวรรณกรรมช่วยในการตอบคำถามที่สำคัญ ได้แก่ เราทราบอะไรบ้างเกี่ยวกับสาขาที่เราศึกษาและให้ความสนใจ อะไรคือความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดหลัก ปัจจัย และตัวแปร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องล่าสุดคืออะไร ประเด็นใดที่ต้องการการทดสอบเพิ่มเติมอันเนื่องมาจากข้อจำกัดในการวิจัย การขาดข้อมูลในเรื่องนั้นที่มากพอ หรือความเห็นที่ไม่สอดคล้องกันของงานวิจัยที่ผ่านมา วิธีการหรือการออกแบบการดำเนินงานวิจัยที่ผ่านมา มีข้อบกพร่องอย่างไร ทำไมต้องศึกษาหัวข้อหรือประเด็นนี้เพิ่มเติม และงานวิจัยของเราจะให้อะไรเพิ่มเติมกับหัวข้อหรืองานในสาขานั้น

จะเห็นได้ว่าการทบทวนวรรณกรรมมีความสำคัญและช่วยตอบคำถามเรื่องของการวิจัยได้หลายประการ ทำให้การพัฒนางานวิจัยดำเนินไปอย่างเหมาะสมและมีความชัดเจน เมื่อทราบถึงจุดมุ่งหมายของการทบทวนวรรณกรรมแล้ว ประเด็นถัดมาคือการวางแผนสำหรับการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งพิจารณาจากคุณลักษณะของการทบทวนวรรณกรรม

คุณลักษณะของการทบทวนวรรณกรรม

วิธีการที่มีประสิทธิภาพที่ช่วยเริ่มต้นการวางแผนสำหรับการทบทวนวรรณกรรม คือ การพิจารณาว่าวรรณกรรมที่น่าเสนอสอดคล้องกับประเภทหรือคุณลักษณะของการทบทวนวรรณกรรมแบบใดตามแนวคิดของ Cooper's (อ้างถึงใน, Randolph, 2009) โดย Cooper ได้เสนอว่าการทบทวนวรรณกรรมแบ่งเป็น 6 คุณลักษณะ ได้แก่ การมุ่งเน้น (focus) เป้าหมาย (goal) มุมมอง (perspective) การครอบคลุม (coverage) การจัดระบบ (organization) และ กลุ่มเป้าหมาย (audience)

1. การมุ่งเน้น (focus) การทบทวนวรรณกรรมลักษณะนี้ จะมุ่งความสนใจไปที่ผลลัพธ์ของการวิจัย วิธีการวิจัย ทฤษฎี และการปฏิบัติหรือการนำไปประยุกต์ใช้ ซึ่งการทบทวนวรรณกรรมโดยการมุ่งความสนใจไปที่ผลลัพธ์ของการวิจัยจะบอกถึงประเด็นที่สำคัญที่ยังมีข้อมูลไม่เพียงพอหรือยังไม่มีการศึกษามากนัก และนำไปสู่การพัฒนาประเด็นหรือหัวข้อทางการวิจัยใหม่ ในส่วนของวิธีการดำเนินการวิจัย จะมุ่งความสนใจไปที่ตัวแปร วิธีการที่ใช้ในการวัด วิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะช่วยบอกผู้วิจัยว่าอะไรเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อนของงานวิจัยที่ได้ทำการทบทวนเหล่านั้น

เพื่อนำมาเปรียบเทียบและพัฒนาแนวทางในการกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยสำหรับงานวิจัยต่อไป สำหรับการมุ่งเน้นไปที่ทฤษฎี ช่วยให้ทราบว่าทฤษฎีอะไรที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ต้องการศึกษา และความสัมพันธ์ของทฤษฎีเหล่านั้น ซึ่งการศึกษาทฤษฎีที่ผ่านมามีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ที่ต้องการพัฒนาทฤษฎีหรือรูปแบบใหม่ในสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เหตุผลได้ว่าทฤษฎีที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอและสนับสนุนความสำคัญของการพัฒนาทฤษฎีใหม่ ในส่วนของการนำไปประยุกต์ใช้ก็เช่นเดียวกัน การมุ่งเน้นไปที่การปฏิบัติช่วยให้ทราบถึงช่องว่างหรือส่วนที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเพื่อนำไปสู่เหตุผลในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

2. เป้าหมาย (goal) เป้าหมายของการทบทวนวรรณกรรม คือ การบูรณาการและการนำเอาผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานอื่นเพื่อช่วยในการแก้ปัญหาในเรื่องนั้น โดยมีการนำเอาวิธีการ Meta-Analysis มาใช้เพื่อบูรณาการผลการวิจัยเชิงปริมาณต่างๆ เข้าด้วยกัน เป็นต้น

3. มุมมอง (perspective) สำหรับการทบทวนงานวรรณกรรมงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยอาจสามารถพิจารณาว่าอคติของผู้เขียนงานวิจัยเชิงคุณภาพเป็นอย่างไร ในขณะที่งานวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยควรพยายามใช้มุมมองที่เป็นกลางในการนำเสนอข้อค้นพบตามความเป็นจริงได้

4. การครอบคลุม (coverage) การทบทวนวรรณกรรมมีการครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ทำมาน้อยเพียงใด ทั้งจากงานที่ตีพิมพ์และงานที่ไม่ได้รับการตีพิมพ์ อย่างไรก็ตาม การทบทวนวรรณกรรมอาจไม่สามารถครอบคลุมได้ทั้งหมด ดังนั้น การกำหนดกลุ่มประชากรเพื่อสร้างความชัดเจนสำหรับค้นคว้าข้อมูลโดยพิจารณาจากงานวิจัยที่ผ่านมา ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นใคร มีความเป็นตัวแทนของประชากรหรือไม่ ช่วยทำให้การต่อยอดในการทำวิจัยสะดวกมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ อาจจำกัดจำนวนของบทความหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยค้นคว้าเฉพาะบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารเท่านั้นไม่รวมบทความที่นำเสนอในการประชุมวิชาการ เป็นต้น

5. การจัดระบบ (organization) รูปแบบในการจัดระบบการทำวิจัยมีหลายรูปแบบ เช่น การจัดรูปแบบโดยเรียงลำดับเหตุการณ์จากอดีตสู่ปัจจุบัน (กล่าวถึงพัฒนาการหรือความก้าวหน้าของวิธีการวิจัยหรือทฤษฎี หรือการเปลี่ยนแปลงของการปฏิบัติในช่วงเวลาที่ผ่านมา) รูปแบบที่กำหนดจากแนวคิด (กล่าวถึงทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ) และรูปแบบจากวิธีการวิจัย อย่างไรก็ตาม การนำเอารูปแบบทั้งหมดมาผสมผสานเข้าด้วยกันอาจเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมาก

ที่สุด ตัวอย่างเช่น นักวิจัยอาจเริ่มต้นด้วย บทนำ จากนั้นกล่าวถึงวิธีการดำเนินการวิจัย และนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบโดยเรียงลำดับเหตุการณ์หรือรูปแบบที่กำหนดจากแนวคิด และปิดท้ายด้วยการอภิปรายผลลัพธ์ของการวิจัย

6. กลุ่มเป้าหมาย (audience) คุณลักษณะประการสุดท้ายของการทบทวนวรรณกรรม คือ การพิจารณากลุ่มเป้าหมายว่าใครคือคนที่อ่านงานวรรณกรรมของเรา ในส่วนของงานวิทยานิพนธ์ บุคคลที่อ่าน ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึงนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสาขาหรืออยู่ในแวดวงวิชาการนั้น ดังนั้น การเขียนการทบทวนวรรณกรรมจึงต้องเขียนในลักษณะของงานวิชาการ ไม่ใช่การเขียนแบบงานทั่วไป

คุณลักษณะการทบทวนวรรณกรรมทั้ง 6 คุณลักษณะนี้ช่วยให้การวางแผนสำหรับการทบทวนวรรณกรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และนำไปสู่การกำหนดขั้นตอนการพัฒนาการทบทวนวรรณกรรมที่เป็นระบบและชัดเจนยิ่งขึ้น

ขั้นตอนการพัฒนาการทบทวนวรรณกรรม

Rowley และ Slack (2004) และ Academic Writing Help Centre, University of Ottawa (2007) ได้แนะนำวิธีการเขียนงานทบทวนวรรณกรรมให้มีประสิทธิภาพ โดยสรุปแนวทาง 5 ขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1. การกลั่นกรองข้อมูลจากการสังเคราะห์และประเมินข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยที่จะศึกษาโดยการอ่านข้อมูลเหล่านั้น เพื่อนำมาสังเคราะห์และประเมินเพื่อระบุถึงแนวคิดที่สำคัญและความสำคัญของวรรณกรรมนั้น วิธีการที่นิยมใช้คือการจดบันทึกหัวข้อที่เกี่ยวข้องเพื่อจะนำไปสู่การกำหนดโครงสร้างของการทบทวนวรรณกรรม โดยอาจนำเอาวิธีการใช้แผนที่แนวคิด (concept map) และการใช้ตารางการสังเคราะห์ (synthesis matrix) มาใช้เพื่อกลั่นกรองแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องให้อยู่ในขอบเขตที่ต้องการศึกษา

2. การกำหนดแนวคิดหลักของวรรณกรรมและการโต้แย้งหลักของการทบทวนวรรณกรรม เมื่อนักวิจัยได้เริ่มต้นในการสังเคราะห์ในการวิจัย ให้ระบุว่าอะไรคือแนวคิดหลักที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อหรือคำถามของการวิจัยและแนวคิดที่แตกต่างจากสิ่งที่นักวิจัยต้องการศึกษา ซึ่งดำเนินการผ่านการใช้ตารางการสังเคราะห์ (synthesis matrix)

3. การกำหนดโครงสร้างและจัดระบบการทบทวนวรรณกรรม การกำหนดโครงสร้างของการทบทวนวรรณกรรมต้องครอบคลุมถึงนิยามศัพท์พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่

จะศึกษา กล่าวถึงความสำคัญของหัวข้อที่ศึกษา งานวิจัยที่ได้ดำเนินการในหัวข้อที่เกี่ยวข้องและประเด็นที่ควรจะดำเนินการหรือตรวจสอบเพิ่มเติม และข้อสรุปที่ชัดเจนถึงความจำเป็นในการศึกษาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรม

4. การเขียนงานการทบทวนวรรณกรรม เมื่อมีแนวคิดหลักของการทบทวนวรรณกรรมเป็นระบบ ตามลำดับขั้นตอนไปคือ การเขียนงานทบทวนวรรณกรรมที่ประกอบด้วย **บทนำ** มุ่งเน้นไปที่ความสำคัญของหัวข้อที่ศึกษา งานวิจัยที่ผ่านมา และข้อโต้แย้งในหัวข้อหรือสาขาที่ศึกษา **เนื้อหา** ครอบคลุมถึงหัวข้อหลักและหัวข้อรองของงานที่ได้ทำการทบทวนที่ประเมินจากองค์ความรู้ล่าสุดที่เกี่ยวข้องในหัวข้อหรือสาขานั้น และ**บทสรุป** ชี้ให้เห็นว่างานวิจัยที่ผ่านมานำไปสู่การพัฒนาของนักวิจัยได้อย่างไร และการนำไปประยุกต์ใช้ในการอภิปรายผลและนำไปสู่การเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

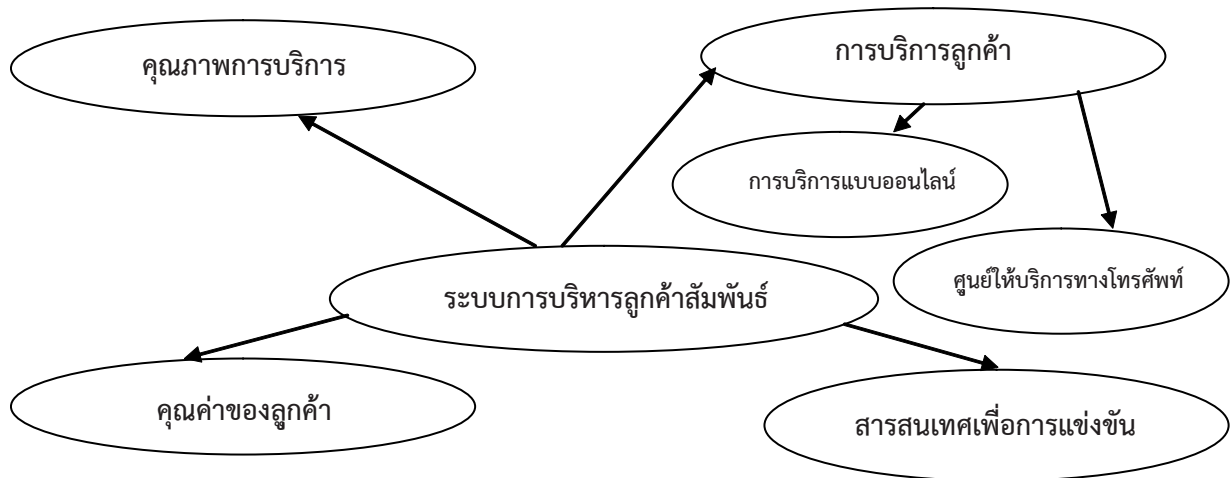
5. การเขียนบรรณานุกรม การเขียนบรรณานุกรมเพื่อระบุแหล่งที่มาของข้อมูลตามรูปแบบที่กำหนดเพื่อให้ผู้ที่

จะทำวิจัยในหัวข้อที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้

นอกเหนือจากขั้นตอนการทบทวนวรรณกรรม 5 ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น แนวทางที่ช่วยให้การทบทวนวรรณกรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คือ การนำเอาการพัฒนาแผนที่แนวคิดในการวิจัย และการใช้ตารางสังเคราะห์เพื่องานวรรณกรรม มาประยุกต์ใช้เพื่อให้ได้วรรณกรรมที่ครอบคลุมตรงประเด็นและทันสมัยมากที่สุด

การพัฒนาแผนที่แนวคิดเพื่อการทบทวนวรรณกรรม

การกำหนดแผนที่แนวคิดเป็นหัวใจสำคัญและเป็นประโยชน์สำหรับการระบุถึงแนวคิดที่สำคัญสำหรับการทำการวิจัยเพื่อใช้สำหรับการรวบรวมข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพราะแผนที่แนวคิดเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของแนวคิดหรือหัวข้อที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังช่วยกำหนดภาพขอบเขตของการศึกษาและความสัมพันธ์ในหัวข้อนั้น (Rowley & Slack, 2004) ดังตัวอย่างในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนที่แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับระบบการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ ที่มา: ปรับมาจาก Rowley และ Slack (2004)

จากภาพที่ 1 เห็นได้ว่าหัวข้อหลักของเรื่องที่จะทำการศึกษาหรือทำการทบทวนวรรณกรรม คือ เรื่องระบบการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ ซึ่งวิธีการที่ผู้ทำวิจัยหรือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสามารถกระทำได้ก็คือ การค้นคว้าเอกสารหนังสือหรือตำราเพื่อพิจารณาว่าภายใต้หัวข้อหลัก มีหัวข้อที่สัมพันธ์หรือแนวคิดที่เกี่ยวข้องอะไรบ้าง ตัวอย่างเช่น ผู้วิจัยพบว่า หัวข้อระบบการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ มีความเชื่อมโยงกับเรื่อง คุณภาพการบริการ การบริการ คุณค่าของลูกค้าและ

สารสนเทศเพื่อการแข่งขัน ฯลฯ และเมื่อพิจารณาในระดับที่ลึกลงไป อาจแตกประเด็นหรือหัวข้อย่อยที่มีความเชื่อมโยงกับแต่ละเรื่องได้เพิ่มเติม เช่น เรื่องการบริการลูกค้า อาจเกี่ยวข้องกับเรื่องการบริการแบบออนไลน์ และศูนย์ให้บริการทางโทรศัพท์ เป็นต้น ซึ่งการแตกหัวข้อหรือประเด็นที่เชื่อมโยงช่วยให้ผู้วิจัยสามารถระบุได้ชัดเจนเกี่ยวกับประเด็นที่ควรมีการทบทวนวรรณกรรม เพื่อให้การทบทวนวรรณกรรมมีความครอบคลุม ครบถ้วน และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

แผนที่ความคิดอาจถูกร่างขึ้นบนกระดาษหรือบนคอมพิวเตอร์ก็ได้ แต่สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับผู้วิจัยหรือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต้องทำความเข้าใจก็คือ ไม่มีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดสำหรับแผนที่แนวคิด ทั้งนี้ เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการพัฒนาแผนที่แนวคิดก็เพื่อช่วยนักวิจัยพัฒนาความเข้าใจที่ชัดเจนในการเขียนงานทบทวนวรรณกรรมเพื่อการวิจัย นักวิจัยบางคนอาจเขียนแผนที่แนวคิดแบบง่ายๆ ในขณะที่บางคนอาจเน้นแผนที่แนวคิดที่มีโครงสร้าง เช่น มีการกำหนดประเภทของสิ่งที่ใช้ในการแบ่งประเภทของข้อมูลที่ค้นคว้า (จากงานวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยเชิงปริมาณ หรือการศึกษาจากทฤษฎี) เป็นต้น เนื่องจากแผนที่แนวคิดตั้งอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจของผู้วิจัยในช่วงเวลาที่ได้มีการร่างแผนที่แนวคิดขึ้นมา ดังนั้น เมื่อมีการพัฒนางานวิจัยอย่างต่อเนื่องแผนที่แนวคิดก็อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ เช่น อาจมีการยุบรวมแนวคิดบางประการหรือมีการเพิ่มแนวคิดหรือความสัมพันธ์ใหม่ที่พบเข้าไปในแผนที่แนวคิด

การใช้ตารางสังเคราะห์เพื่องานวรรณกรรม

เนื่องจากการทบทวนวรรณกรรมไม่ใช่การสรุปเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ศึกษาจากแหล่งต่างๆ โดยการจัดระบบหัวข้อเหล่านั้นซึ่งเป็นเรื่องยากที่จะจัดระบบข้อมูลในรูปแบบที่ทำให้กระบวนการเขียนทบทวนวรรณกรรมออกมาได้อย่างชัดเจน วิธีการที่สำคัญประการหนึ่งที่ช่วยจัดระบบการทบทวนวรรณกรรม คือ การใช้เมตริกซ์การสังเคราะห์เพื่องานวรรณกรรม หรือการสังเคราะห์งานวรรณกรรมของนักวิจัยและนักวิชาการที่นำเสนอผลงานในหัวข้อที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัย โดยผู้วิจัยอาจสังเคราะห์วรรณกรรมด้วยวิธีการศึกษางานวรรณกรรมหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำมาจัดเรียงตามหมวดหมู่ซึ่งประกอบด้วย ชื่อผู้แต่ง (ผู้ทำวิจัย) วิธีการดำเนินการวิจัย (อาทิเช่น การสำรวจ การทดลอง การสังเกต การสัมภาษณ์) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ (ขนาด ตัวอย่าง มาจากที่ไหน ใช้วิธีการสุ่มแบบใด) เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย ตัวแปรที่ใช้สำหรับการศึกษา และผลการศึกษาที่ได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางสังเคราะห์เพื่อการทบทวนวรรณกรรม

ชื่อผู้แต่ง	วิธีการดำเนินการวิจัย	กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่ม	เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย	ตัวแปรที่ใช้สำหรับการศึกษา	ผลการศึกษาที่ได้
1.....					
2.....					
3.....					

ที่มา: ปรับมาจาก Claessens, Eerde, Rutte, และ Roe (2007)

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า การทบทวนวรรณกรรมเป็นการพิจารณาว่า งานที่ผ่านมาได้ ดำเนินการอย่างไรบ้าง ศึกษาตัวอย่างกลุ่มใด มีตัวแปรใดบ้างที่ศึกษา และผลที่ได้เป็นอย่างไร เพราะการทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยและนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่เขียน มักขาดการสังเคราะห์ แต่ดำเนินการในลักษณะของการคัดลอกบทคัดย่อของงานวิจัยเหล่านั้นมาใส่แทนทำให้ไม่สามารถเก็บประเด็นที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การสังเคราะห์ เพื่อประโยชน์ในสำหรับการกำหนดตัวแปร กรอบแนวคิด คำถาม และสมมติฐานในการทำวิจัยได้อย่างเหมาะสม รวมถึงไม่สามารถอธิบายได้ว่า วิธีการดำเนินการวิจัยใดที่เหมาะสมเพื่อตอบปัญหาการวิจัย ส่งผลต่อการพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้สำหรับการวิจัยไม่สามารถดำเนินการได้

วิธีการใช้ตารางสังเคราะห์เพื่อการทบทวนวรรณกรรม สามารถดำเนินการได้ภายหลังจากได้มีการพัฒนาแผนที่แนวคิดเพื่อการทบทวนวรรณกรรมแล้ว ขั้นตอนต่อมาที่ผู้วิจัยดำเนินการ คือ การค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากฐานข้อมูลที่สำคัญ โดยกลับกรองงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ทันสมัยนำไปสู่การสังเคราะห์งานวิจัยเหล่านั้น แล้วนำไปใส่ในแต่ละช่องของตาราง เมื่อได้งานจำนวนมากเพียงพอแล้ว ก็นำไปสู่การสรุปความสอดคล้องของตัวแปรที่ได้นำมาใช้ในงานวิจัยเหล่านั้น ว่ามีความสอดคล้องมากน้อยเพียงใด สมมติว่าผู้วิจัยต้องการศึกษาเรื่องการรับรู้พฤติกรรมความเป็นผู้นำ อาจดำเนินการโดยการค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาเขียนไว้ในตารางสังเคราะห์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวอย่างตารางสังเคราะห์เพื่อการทบทวนวรรณกรรมเรื่องการรับรู้พฤติกรรมความเป็นผู้นำ

ชื่อผู้แต่ง	วิธีการดำเนินการวิจัย	กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่ม	เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย	ตัวแปรที่ใช้สำหรับการศึกษา	ผลการศึกษาที่ได้
ผู้วิจัย#1 (ปีที่พิมพ์)	การวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการสำรวจโดยใช้สถิติ Correlation	พนักงานบริษัท สื่อสารขนาดกลาง จำนวน 245 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิและการสุ่มแบบง่าย	แบบสอบถามปรับมาจาก Leader Behavior Description Questionnaire (LBDQ) ของ Hemphill และ Coons	ผู้นำที่มุ่งงาน (initiating) ผู้นำที่มุ่งความสัมพันธ์ (consideration)	พบความสัมพันธ์ระหว่างประสพการณ์ทำงานกับการเป็นผู้นำที่มุ่งความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
ผู้วิจัย#2 (ปีที่พิมพ์)	การวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการสำรวจ โดินใช้สถิติ t-test, F-test (ANOVA)	พนักงานบริษัท พนักงานจำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย	แบบสอบถามปรับมาจาก Leader Behavior Description Questionnaire (LBDQ) ของ Hemphill และ Coons	ผู้นำที่มุ่งงาน (initiating) ผู้นำที่มุ่งความสัมพันธ์ (consideration)	พบความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงต่อการรับรู้พฤติกรรมความเป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
ผู้วิจัย#3 (ปีที่พิมพ์)	การวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการสำรวจโดยใช้สถิติ Multiple Regression	พนักงานมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 325 คน	แบบสอบถามปรับมาจาก Multifactor Leadership Questionnaire (MLQ) แบบสอบถามเรื่องความพึงพอใจ The Minnesota Satisfaction Questionnaire (MSQ)	ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้นำแห่งการแลกเปลี่ยน ความพึงพอใจในการทำงาน	ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานมหาวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้เขียน

ตารางที่ 3 เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นการสังเคราะห์งานวิจัยในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการรับรู้พฤติกรรมความเป็นผู้นำ ซึ่งเมื่อทำการทบทวนวรรณกรรมเป็นจำนวนมาก แล้วพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นการศึกษาตัวแปร 2 ตัว คือ การมุ่งคนและมุ่งงานของผู้นำ โดยใช้เครื่องมือคือแบบสอบถามที่ปรับมาจากแบบสอบถาม LBDQ ทำให้นำ

ไปสู่ข้อสรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาตัวแปรเหล่านี้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาอยู่เสมอเมื่อทำการสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง คือ การประเมินแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อใช้สำหรับการทบทวนวรรณกรรม

การประเมินแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อใช้สำหรับการทบทวนวรรณกรรม

นักวิจัยได้นำแหล่งที่มาของข้อมูลที่หลากหลายมาใช้สำหรับการทบทวนวรรณกรรมเพื่อการพัฒนาคำถามในการวิจัยและการออกแบบงานวิจัย ซึ่งการประเมินคุณภาพของแหล่งที่มาของข้อมูลเหล่านี้ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการทบทวนวรรณกรรมส่งผลต่อการพัฒนาคำถาม กรอบแนวคิด และสมมติฐานในการวิจัย ทั้งนี้แหล่งที่มาของวรรณกรรมอาจมาได้หลากหลายทาง อาทิวารสารทางวิชาการที่มีผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลงานวิชาการก่อนที่ผลงานจะได้รับการตีพิมพ์ เนื่องจากบทความทางวิชาการที่ปรากฏอยู่ในวารสารลักษณะนี้จะมีการกลั่นกรององค์ความรู้ทางการวิจัยอย่างเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอน และมีการทบทวนวรรณกรรมที่ทันสมัยหรือมีเอกสารอ้างอิงที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการทบทวนวรรณกรรมในงานวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษาได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ หนังสือก็เป็นแหล่งข้อมูลชั้นดีที่นำมาใช้สำหรับการเริ่มต้นทบทวนวรรณกรรม เพราะหนังสือให้บทสรุปเกี่ยวกับแนวคิดล่าสุดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่นักวิจัยต้องการศึกษา ซึ่งหนังสือที่ดีและเหมาะสมจะนำมาใช้สำหรับการทบทวนวรรณกรรม ควรมีลักษณะดังนี้ คือ มีความเกี่ยวข้องกับหัวข้อในการวิจัย เขียนโดยบุคคลที่มีชื่อเสียง และเชี่ยวชาญในแวดวงหรือสาขานั้น มีความทันสมัยโดยดูได้จากปีที่พิมพ์ จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ที่มีชื่อเสียงในสาขานั้น มีการใช้เอกสารอ้างอิงจำนวนมากพอเพื่อนำไปสู่การค้นคว้าเพิ่มเติมสำหรับการทบทวนวรรณกรรมได้ และมีโครงสร้างทางภาษาและการนำเสนอที่ชัดเจน และอ่านง่าย (Rowley & Slack, 2004)

นอกเหนือจากการค้นคว้าข้อมูลจากวารสารทางวิชาการและหนังสือแล้ว ในปัจจุบันการค้นคว้าข้อมูลจากเว็บไซต์ผ่านเครื่องมือช่วยในการสืบค้น (search engine) เป็นวิธีการที่สะดวกในการเข้าถึงข้อมูล อย่างไรก็ตามเนื่องจากเว็บไซต์แต่ละแห่งมีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอเนื้อหาที่แตกต่างกัน ทำให้การนำข้อมูลที่ได้มาจากเว็บไซต์ต่างๆ เหล่านี้ต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง เพราะเนื้อหาของบางเว็บไซต์อาจเหมาะกับการรวบรวมข้อมูลเพื่อมาใช้สำหรับการทบทวนวรรณกรรม อาทิ มีการนำเสนอข้อมูลทางสถิติที่สำคัญ หรือข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรหรือหน่วยงานที่ต้องการศึกษา เป็นต้น ดังนั้น การประเมินคุณภาพของข้อมูลในเว็บไซต์จึงเป็นความยากลำบาก อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องนำเอาข้อมูลจากเว็บไซต์มาใช้ประกอบการเขียนทบทวนวรรณกรรม ควรพิจารณาเกณฑ์ดังต่อไปนี้เพื่อ

ประเมินว่าเว็บไซต์เหล่านั้นมีคุณภาพมากเพียงพอต่อการนำข้อมูลมาใช้ในการเขียนทบทวนวรรณกรรมของงานวิจัยหรือไม่ ได้แก่ ใครเป็นกลุ่มผู้อ่านของเว็บไซต์ ความถี่ในการปรับปรุงข้อมูล องค์กรใดเป็นผู้ผลิตหรือเจ้าของเว็บไซต์ ผู้พัฒนาเว็บไซต์ประกาศเจตนารมณ์อย่างไรต่อผู้เชี่ยวชาญและผู้มีอำนาจ มีการเชื่อมโยงไปสู่เว็บไซต์หรือแหล่งอ้างอิงอื่นทั้งในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์หรือสิ่งพิมพ์หรือไม่ มีการประเมินเว็บไซต์นั้นจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือไม่ และต้องมีการเสียค่าสมาชิกหรือได้รับอนุญาตเพื่อการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่สำคัญหรือไม่ (Rowley & Slack, 2004)

อย่างไรก็ดี เครื่องมือที่ช่วยในการค้นคว้างานวรรณกรรมที่มีคุณภาพ สามารถหาได้จากระบบฐานข้อมูลของห้องสมุด และการใช้ฐานข้อมูลงานวิจัย อาทิ ProQuest (ABI/INFORM) Elsevier IEEE หรือ EBSCOhost ฯลฯ ที่รวบรวมงานวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา บทความวิจัย บทความวิชาการ และงานวิจัยที่นำเสนอในงานประชุมวิชาการต่างๆ (proceedings) ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสามารถหางานได้ตรงกับหัวข้อและสาขาที่ศึกษามากที่สุด ตัวอย่างเช่น ถ้านักวิจัยศึกษาหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการบริหารธุรกิจ การใช้ฐานข้อมูลอย่าง ProQuest มีความเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อ

ข้อผิดพลาดที่พบจากการดำเนินการทบทวนวรรณกรรม

นักวิชาการได้สรุปข้อผิดพลาดที่มักพบจากการดำเนินการทบทวนวรรณกรรมที่นักวิจัยมักกระทำ อันนำไปสู่การพัฒนางานวิจัยที่ไม่มีคุณภาพ เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาด นักวิจัยต้องระมัดระวังสิ่งต่างๆ ได้แก่ การไม่ได้มีการเชื่อมโยงข้อค้นพบของการทบทวนวรรณกรรมกับงานที่นักวิจัยศึกษาชัดเจนมากเพียงพอ การไม่ได้ใช้เวลามากเพียงพอในการค้นคว้าแหล่งที่มาของข้อมูลที่ดีที่สุดเพื่อใช้ในการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานหัวข้อของตน การใช้แหล่งข้อมูลทุติยภูมิมากกว่าแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ การยอมรับผลการวิจัยและการแปลผลของนักวิจัยท่านอื่นโดยปราศจากการวิพากษ์ แทนที่จะมีการตรวจสอบอย่างเข้มข้นในแต่ละส่วนของการออกแบบและการวิเคราะห์งานวิจัย การไม่ได้รายงานแนวทางในการค้นหาที่ใช้สำหรับการทบทวนวรรณกรรม การรายงานผลทางสถิติแต่เพียงอย่างเดียว แทนที่จะมีการสังเคราะห์ผลนั้นด้วยวิธีทางสถิติ เช่น ไคสแควร์ หรือ Meta-Analysis และการไม่ได้พิจารณาผลการศึกษาที่แตกต่างและการแปลผลอื่นในการสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเชิงปริมาณ เป็นต้น

การประเมินการทบทวนวรรณกรรม

Bootes และ Beile (อ้างอิงใน Randolph, 2009) ได้พัฒนาเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินการทบทวนวรรณกรรม ออกเป็น 5 หมวดหมู่ อันประกอบไปด้วย ความครอบคลุม

ของเนื้อหา (coverage) การสังเคราะห์ (synthesis) วิธีการ (methodology) ความสำคัญ (significance) และการใช้ ถ้อยคำที่ชักจูงโน้มน้าว (rhetoric) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เกณฑ์การให้คะแนนการทบทวนวรรณกรรม

หมวดหมู่ (Category)	เกณฑ์ (Criterion)	1	2	3
1. ความครอบคลุมเนื้อหา	ก. เกณฑ์สนับสนุนสำหรับสิ่งที่รวมเข้าไว้และที่ตัดออกจากการทบทวนวรรณกรรม	ไม่ได้มีการอภิปรายหรือกล่าวถึงวรรณกรรมที่ผนวกเข้าไว้และที่ไม่ได้นำมาใส่ไว้	อภิปรายถึงวรรณกรรมที่ได้ผนวกเข้าไว้และไม่ได้นำมาใส่ไว้	พิสูจน์สิ่งที่รวมเข้าไว้และที่ตัดออกของวรรณกรรมว่ามีความถูกต้อง
2. การสังเคราะห์	ข. จำแนกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ได้มีการดำเนินการแล้วในสาขาที่ศึกษาและสิ่งที่ต้องการดำเนินการ	ไม่ได้มีการจำแนกความแตกต่างของสิ่งที่ได้ดำเนินการแล้วและยังไม่ได้ดำเนินการที่ผ่านมา	อภิปรายหรือกล่าวถึงสิ่งที่ได้ดำเนินการและไม่ได้ดำเนินการที่ผ่านมา	มีการติดตามและตรวจสอบความเป็นไปของสาขานั้นอย่างเข้มข้น (จนถึงงานใหม่ล่าสุด)
	ค. กำหนดตำแหน่งของหัวข้อหรือปัญหาในวรรณกรรมทางวิชาการที่กว้างขึ้น	หัวข้อไม่ได้มีการวางตำแหน่งวรรณกรรมทางวิชาการที่กว้างขึ้นกว่าเดิม	มีการอภิปรายวรรณกรรมทางวิชาการที่กว้างขึ้นกว่าเดิมบ้าง	หัวข้อมีการวางตำแหน่งในวรรณกรรมทางวิชาการที่กว้างขึ้นกว่าเดิมอย่างชัดเจน
	ง. แสดงทัศนะงานวิจัยในบริบทความเป็นมาในสาขานั้น	ประวัติความเป็นมาในหัวข้อนั้นไม่ได้มีการกล่าวถึง	มีการกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของหัวข้อนั้นอยู่บ้าง	มีการตรวจสอบประวัติความเป็นมาของหัวข้อที่จะศึกษาอย่างเข้มข้น
	จ. ได้รับและเพิ่มเติมคำศัพท์ในสาขาวิชานั้น	ไม่ได้กล่าวถึงคำศัพท์ที่สำคัญ	มีการกล่าวถึงคำศัพท์ที่สำคัญ	อภิปรายและมีการแก้ไขความไม่ชัดเจนในนิยามศัพท์
	ฉ. เชื่อมโยงตัวแปรที่สำคัญกับปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อ	ไม่ได้กล่าวถึงตัวแปรและปรากฏการณ์ที่สำคัญ	มีการทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักกับปรากฏการณ์	มีการกล่าวถึงความไม่ชัดเจนในวรรณกรรมและนำเสนอความสัมพันธ์ใหม่
	ช. สังเคราะห์และได้รับมุมมองใหม่จากวรรณกรรม	ยอมรับวรรณกรรมที่ได้ทำการทบทวนโดยไม่ได้มีการวิพากษ์	มีการวิพากษ์วรรณกรรมที่ได้ทบทวน	นำเสนอมุมมองใหม่

หมวดหมู่ (Category)	เกณฑ์ (Criterion)	1	2	3
3. วิธีการ	ซ. ระบุถึงวิธีการที่สำคัญและเทคนิคการวิจัยที่ถูกนำมาใช้ในสาขานั้นรวมทั้งข้อดีและข้อเสีย	ไม่ได้อภิปรายวิธีการดำเนินการวิจัย	มีการอภิปรายวิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อใช้ในการพัฒนาแนวทางการวิจัย	วิพากษ์วิธีการดำเนินการวิจัย
	ฌ. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการดำเนินงานวิจัย	ไม่ได้อภิปรายวิธีการดำเนินการวิจัย	มีการอภิปรายความเหมาะสมของวิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อรับรองการพัฒนาแนวทางการวิจัย	วิพากษ์ความเหมาะสมของวิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อรับรองการพัฒนาแนวทางการวิจัย
4. ความสำคัญ	ญ. ให้เหตุผลของความสำคัญของการวิจัยอย่างเหมาะสม	ไม่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยอย่างเหมาะสม	มีการกล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยอย่างเหมาะสม	วิพากษ์ความเหมาะสมของวิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อรับรองการพัฒนาแนวทางการวิจัย
	ฎ. ให้เหตุผลของความสำคัญของการวิจัยในทางวิชาการได้	ไม่ได้กล่าวถึงความสำคัญทางวิชาการ	มีการกล่าวถึงความสำคัญทางวิชาการ	วิพากษ์ความสำคัญทางวิชาการ
5. การใช้ถ้อยคำชักจูงโน้มน้าว	ฎ. ถูกเขียนด้วยความเชื่อมโยง มีโครงสร้างที่ชัดเจนที่สนับสนุนการทบทวนวรรณกรรม	กำหนดแนวคิดไม่ดีพอและไม่ได้มีการวางแผน	มีโครงสร้างที่เชื่อมโยงอยู่บ้าง	มีการพัฒนาอย่างยอดเยี่ยมและมีความเชื่อมโยง

ที่มา: Bootes และ Beile (อ้างถึงใน Randolph, 2009)

เทคนิคการปรับแก้ไขการเขียนบททบทวนวรรณกรรม

เมื่อนักวิจัยหรือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้ทบทวนวรรณกรรมตามแนวทางที่กล่าวในข้างต้นแล้ว ประการสุดท้ายที่นักวิจัยควรดำเนินการเพื่อสร้างความแน่ใจว่าการทบทวนวรรณกรรมของตนนั้นมีคุณภาพทั้งใน ส่วนเนื้อหาและการใช้ภาษามากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาแนวทางดังที่ Writing Services, University of Guelph (2004) ได้นำเสนอไว้ดังต่อไปนี้

1)ให้อ่านงานของตนเองอีกครั้งโดยใช้วิธีการอ่านออกเสียง ซึ่งจะช่วยให้เราทราบได้ว่าตรงประโยคหรือ ส่วนใดของข้อความที่ต้องมีการเว้นวรรค หรือขึ้นย่อหน้าใหม่ หรือบรรทัดใหม่ที่มีการสะกดคำหรือใช้คำสรรพนาม คำบุพบท หรือคำสันธานผิด

2) เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการทบทวนวรรณกรรมคือการแสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยมีความคุ้นเคยกับเนื้อหาหรือวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่เลือกดำเนินการวิจัย ดังนั้น การตรวจสอบความครอบคลุม ความสอดคล้อง และความทันสมัยของงานวรรณกรรมที่หยิบยกมาศึกษาในงานของตนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

3) ตรวจสอบให้แน่ใจว่าการอ้างอิงในเนื้อหา และการเขียนบรรณานุกรมมีการใช้รูปแบบที่ถูกต้องตามมาตรฐานที่กำหนดในการทำวิจัยในสาขาของนักวิจัยหรือตามข้อบังคับของสถาบันการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย

4) ตรวจสอบให้แน่ใจว่าการเขียนบททวนวรรณกรรมไม่ได้มีการลอกเลียนงานวรรณกรรมของนักวิชาการหรือผู้เขียนท่านอื่นทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ เช่น การลืมนำชื่อผู้แต่งหรือแหล่งที่มาของข้อมูลในส่วนเนื้อหา

5) ตรวจสอบการใช้ภาษาของงานวรรณกรรมอีกครั้งว่าใช้ภาษาเขียนในเชิงวิชาการไม่ใช่ภาษาพูดที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

6) ไม่ควรมีการใช้ไวยากรณ์หรือการสะกดคำผิดในงานเขียนบททวนวรรณกรรม

unสรุป

การทบทวนวรรณกรรมเป็นขั้นตอนที่สำคัญสำหรับการดำเนินงานวิจัยเพื่อกำหนดแนวทางและขอบเขตของการวิจัยว่าจะมุ่งไปสู่การค้นหาคำตอบอะไรเพิ่มเติมจากงานที่ผ่านมา บทความนี้ได้กล่าวถึงความหมาย ธรรมชาติและจุดมุ่งหมายของการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งวิธีการทำการทบทวนวรรณกรรมที่มีประสิทธิภาพ ควรพิจารณาคุณลักษณะของการทบทวนวรรณกรรมเพื่อการวางแผนการทบทวนวรรณกรรมที่ชัดเจนและเหมาะสม สำหรับขั้นตอนของการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย การกลั่นกรองข้อมูลจากการสังเคราะห์และประเมินข้อมูล การกำหนดแนวคิดหลักของวรรณกรรม การกำหนดโครงสร้างและจัดระบบการทบทวนวรรณกรรม การเขียนงานทบทวนวรรณกรรม และการเขียนบรรณานุกรม นอกจากนี้ แนวทางที่ช่วยให้การทบทวนวรรณกรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คือ การนำเอาการพัฒนาแผนที่แนวคิดในการวิจัย และการใช้ตารางสังเคราะห์เพื่องานวรรณกรรม มาประยุกต์ใช้เพื่อให้ได้วรรณกรรมที่ครอบคลุม ตรงประเด็นและทันสมัยมากที่สุด โดยต้องทำการประเมินแหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้สำหรับการทบทวนวรรณกรรม และมีการประเมินการทบทวนวรรณกรรม 5 ด้าน ได้แก่ ความครอบคลุมของเนื้อหา การสังเคราะห์ วิธีการ ความสำคัญ และการใช้ถ้อยคำที่ชักจูงโน้มน้าว แนวทางเหล่านี้ช่วยให้การทบทวนวรรณกรรมในระดับบัณฑิตศึกษามีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การทบทวนวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ต่อไป

บรรณานุกรม

- Academic Writing Help Centre, University of Ottawa. (2007). Writing a literature review. Retrieved July 10, 2013, from <http://www.sass.uottawa.ca/writing/kit/grad-literature-review.pdf>
- Claessens, B. J. C., Eerde, W., Rutte, C. G., & Roe, R. A. (2007). A review of time management literature. *Personnel Review*, 36(2). Retrieved July 10, 2013, from ProQuest Database.
- Levy, Y., & Ellis, T. J. (2006). A systems approach to conduct an effective literature review in support of information systems research. *Informing Science Journal*, 9, 181-212. Retrieved July 11, 2013, from <http://www.scs.ryerson.ca/aferworn/courses/CP8101/CLASSES/ConductingLiteratureReview.pdf>
- McKinney, S. (2008). CSU learning skills: Your link to success: Writing a literature review. Retrieved July 10, 2013, from http://www.csu.edu.au/_data/assets/pdf_file/0005/82796/LitReview.pdf
- Randolph, J. (2009). A guide to writing the dissertation literature review. *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 14(13). Retrieved July 10, 2013, from <http://pareonline.net/pdf/v14n13.pdf>
- Rowley, J., & Slack, F. (2004). Conducting a literature review. *Management Research News*, 27(6), 31-39.
- The University of Sydney. (2010). Helpsheet: Literature review. Retrieved July 26, 2013, from http://sydney.edu.au/business/_data/assets/pdf_file/0005/

90365/Txt_lit_review.pdf

University of Guelph. (2004). Writing a literature review. Retrieved July 10, 2013, from http://www.lib.uoguelph.ca/assistance/writing_services/resources/components/documents/lit_review.pdf

Webster, J., & Watson, R. T. (2002). Analyzing the past to prepare for the future: Writing a literature review. *MIS Quarterly*, 26(2), 13-23. Retrieved July 11, 2013, from http://www.sis.uta.fi/~pt/TIEA5_Thesis_Course/Session_08_2013_02_11/webster02-AnalyzingPastToPrepareForFuture-WritingLiteratureReview_0.pdf

Zikmund, W. G., Babin, B. J., Carr, J. C., & Griffin, M. (2010). *Business research methods* (8th ed.). South-Western: Cengage Learning.